

07 — VREĆA

Moj baksuz je da uvek stignem poslednji.

Novo vreme rađa nove profesije. Tako sam i ja, u vremenu kad se skoro ništa ne proizvodi, a mora nešto da se pojede, pronašao svoju u traganju za onim što su drugi propustili da nađu. Nevolja je što sam i to otkrio tek kad sam stigao do dna i kad mi se domučilo da svoj obrok sakupljam na mestima gde drugi bacaju ono što ne žele da pojedu.

„Odbij, đubretaro, ili ću ti odrezati uši!“ Čovek je uperio podugačak slajser ka meni, a bošću u kojoj je nešto čagrljalo povukao iza sebe. Izbočine na njoj govore su da je neki metal u pitanju, da će ga sigurno prodati i imati šta da ždere danima. Lako je njemu kad mu je bošča uprta detektorom metala, još nisam našao ništa dovoljno vredno da nabavim svoj. Ja imam samo torbu na dva točka, da natovarim...

„Ma, idi svojim putem, čoveče... Ti si svoje našao...“

Povlačio sam se oko njega, cilj mi je bio da uđem tamo odakle je on izašao, a ne da mu otimam plen.

„Ha, nema tamo više ničega,“ isceri se čovek. „, Osim ako nećeš da zidaš kuću.“

„Nema veze, da pogledam, da vidim, da jednom budem tamo gde je nečega bilo...“

Ocenio je da sam bezopasan i nestao u sumraku. Osvrnuo se jednom, da vidi kako se zavlačim u ruševinu.

U današnje vreme kopanje po prošlosti nije kao nekada. Sećam se priča o neotkrivenim nalazištima iz prošlosti. Pravo mesto se nalazilo posmatranjem i zaključivanjem gde bi mogli da se nalaze stari gradovi. Povučeni od pravaca kojim se kreću osvajači, uzvisine sa kojih se moglo osmatrati, gotovo nevidljivi tragovi zidova među kamenjem i naraslim šipragom su bile mete. Onda se pronade lokalno đubrište da se utvrdi o kom vremenu i kojim ljudima se radi. Danas je sve đubrište. Jeste, postoje ljudi koji pokušavaju da sve dovedu u red, ali, dotle treba preživeti.

Dobra strana ovog mesta je da postoji jasan put do podzemnih prostora. Naravno, to je i loša strana. To znači da je neko otvorio prolaz, da je tamo već ko zna ko bio, da, najverovatnije, nema ničega što bih sutra nekome ponudio. Ali, kruže priče o nalazima koje su svi drugi propustili i to je bio moj adut. Posrećiće mi se jednom, ako preživim dotle.

Provukao sam svoju torbu kroz tesan otvor i nestao u mraku. Nije mi bila potrebna sveća, bilo ih dole nekoliko, za svakog od onih koji su tamo riljali. Došlo mi je da se odmah pokupim i

nestanem. Šta ovakav kao ja može da nađe? Ipak, palim sveću, ne jednu nego sve koje su se tamo nalazile i osvrćem se na sve strane, beležeći zaostalo.

Po sredini prostorije gomila otpada. Tu se odvalio deo tavanice sa lusterima, betonske ploče, malter, skršeni gipsani okvir, komadići stakla, izdvojena gomilica kristala... Neko odvojio, pa prepoznao staklo i odustao. Na zidovima ništa, žvrljotina „Džaba ste dolazili – Njuškalo“ svedoči da sam opet stigao posle tipa koji polako postaje moj idol. Police su polomljene, a pod njima krhotine porcelana, blešte zlatne inkrustacije, ali to zlato niko nikada neće skinuti. Na jednom mestu nalazim prastaru keramiku, bilo je na njoj zlata, ali je oguljeno, to je iz vremena kad su se natiskivali listići zlata. Bože, gde sam to dospeo!

Naravno da ništa vrednog nisam našao. Na takvim mestima Njuškalo i slični provode dane sakupljajući sve što se odaziva na detektor metala. Već sam hteo da se pokupim i odem, kad sam se setio pravila da niko ne pokupi sve i odlučio da još jednom zavirim u svaki ugao prostorije. Na jednoj zaostaloj polici se nalazila tegla sa tamnom tečnošću i natpisom *Aqua Regia*, neki sitniji natpis ispod, ali njega ću pogledati kod kuće. U najdaljem uglu teška vrećica sa smeđecrnim prahom, i na njoj postoji natpis, ali znam da nije reagovala na metal i trpam je u svoju torbu, tek toliko da nešto odnesem. Vapim da jednom, odnegde, nešto odnesem.

Do krša u kome provodim noći i nazivam svojom izbom torba je postalaja sve teža i nekoliko puta pozeleo da je samo izvalim ustranu. Veče je izvuklo tamnije senke na prolaze i tako bih mogao brže da se uklonim. Ipak, stižem do izbe i nestajem u njoj pošto sam se uverio da niko, privučen teškom torbom, koju sam prtio za sobom, neće krenuti za mnom. Teglu sam stavio na svoju jedinu policu, a ostalo gurnuo pod uzglavlje. Još sam dahtao ubeđen da sam džaba krečio, kada su se pojavili. Nisu bili ljubazni.

„Miron Zdanski?“

„Ne sećam se svog imena... Možda...“

„Ne brini, mi se svega sećamo.“ Čovek je zurio u mene, a njegovi pratioci su se razmileli po mojoj teskobi. Nisam mogao da zamislio da ih može stati toliko. „Imamo dojavu o tvom upadu u Muzej zlatnih inkrustacija...“

„Muzej zlatnih... kako...?“

„Nemoj da se praviš blesav. Naš doušnik Njuškalo nam je dao iscrpne podatke...“

„A, da li vam je dao i ono što je on odneo...?“

Mlatnuo me je tako da me je prošla volja da bilo šta protivrečim.

„Sve odneto će poslužiti za novu postavku. Pohvatali smo i sve đubretare, samo nam nedostaje eksponat koji evocira događaj kad je Đerđ de Heveši rastvorio zlato Nobelove nagrade Maksu fon Lau i Jakobu Franku u vreme Hitlerovih progona...“

Jebote, sigurno je to pisalo ispod natpisa na tegli! Pogled mi je odlutao na mesto gde sam je ostavio, ali su je već uočili i svi prisutni. Mlatnuo me je još jednom i dao znak da napuste moju izbu. Naravno, odneli su tu teglu.

Jebiga, kad ne čitam, a mogao sam. Moraću da protumačim šta je ispisano na vreći pod uzglavljem. Ili ću sve spaliti. To niko nije tražio. Uradio sam i jedno i drugo. I više ne moram da drljam po ruševinama.